משנה · אחרונים · עיקר תוספות יום טוב · סדר קדשים

עיקר תוספות יום טוב על משנה מעילה

משולם בן יואל כץ, רבי יום טוב ליפמן הלר הלוי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

עיקר תוספות יום טוב על משנה מעילה

משולם בן יואל כץ, רבי יום טוב ליפמן הלר הלוי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/עיקר-תוספות-יום-טוב-על-משנה-מעילה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה 38-202611151759v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 4
משנה ד 5
פרק ב 5
משנה א 5
משנה ב 5
משנה ג 5
משנה ד 6
משנה ו 6
משנה ז 6
משנה ט 6
פרק ג 7
משנה א 7
משנה ב 7
משנה ג 7
משנה ד 7
משנה ה 8
משנה ו 8
משנה ז 9
משנה ח 9
פרק ד 10
משנה א 10
משנה ג 10
משנה ד 10
משנה ה 11
משנה ו 11
פרק ה 11
משנה א 11
משנה ב 11
משנה ג 12
משנה ד 12
משנה ה 12
פרק ו 12
משנה א 12
משנה ב 13
משנה ג 13
משנה ד 14
משנה ו 14

פרק א

משנה א

א **קָדְשֵׁי קָדָשִׁים**. כְּגוֹן חַטָּאת וְאָשָׁם וְשַׁלְמֵי צִבּוּר שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מְעִילָה עַד שֶׁיְּהֵא בָהֶן שִׁעֲרַת הֶחֹר לַכֹּהָנִים, דְּהַיְנוּ לְאַחַר זְרִיקָה, דְּעַד שִׁעֲרַת זְרִיקָה מִקְרֵי קָדְשֵׁי ה', וּבָאֵמוּרִין אַף לְאַחַר זְרִיקָה. אֲבָל בְּקָדָשִׁים קַלִּים אֵין בָּהֶן מְעִילָה עַד לְאַחַר זְרִיקָה, שֶׁאָז הֲבְרַר חֵלֶק גָּבוֹהַּ, וְאָז יֵשׁ מְעִילָה בְּאֵמוּרֵיהֶם. תּוֹסָפוֹת:

ב גְּמָרָא. דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דְּהָא קָא מַשְׁמַע לָן דִּזְרִיקָה לֹא מַהֲנֵי בְּהוּ לַאֲפוּקֵי מִידֵי מְעִילָה. דְּהָא פְּשִׁיטָא הִיא. כֵּיוָן שֶׁהַזְּרִיקָה בְּפָסוּל דְּלֹא מַהֲנֵי וְלֹא מִידִי. תּוֹסָפוֹת:

ג לֹא לַגָּבוֹהַּ וְלֹא לַהֶדְיוֹט. דְּאֵין פּוֹדִים אֶת הַקֳּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לַכְּלָבִים. רַשִׁ"י. וְזֶה לְשׁוֹן הַתּוֹסָפוֹת, דְּכֵיוָן שֶׁהוֹלְכִין לְאִבּוּד לֹא אִקְרוּ קָדְשֵׁי ה':

ד גְּמָרָא. וּלְפִי זֶה מַשְׁמַע דְּמוֹעֲלִין דְּבַר תּוֹרָה. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ה אֲבָל שְׁחָטָן בַּדָּרוֹם וְקִבֵּל דָּמָן בַּדָּרוֹם, בְּהָא לֹא מַיְירֵי מַתְנִיתִין, וְאַף עַל גַּב דַּהֲוֵי רִבּוּתָא טְפֵי, מִשּׁוּם דְּמִסְתָּמָא כֵּיוָן דְּשָׁמְעִינַן חֲדָא לְרֵיעוּתָא הוּא הַדִּין בְּתַרְתֵּי. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ו **חוּץ כּוּ**'. דִּלְכֻלֵּי עָלְמָא אִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ז **חוּץ כּוּ**'. וְהוּא הַדִּין לְכָל הָנֵי דְּתָנֵי בָּרִישָׁא, שְׁחָטָהּ בַּדָּרוֹם אוֹ בַלַּיְלָה שֶׁלֹּא הָיָה לָהּ שִׁעֲרַת הֶחֹר לַכֹּהָנִים. וְהַיְנוּ טַעֲמָא דְּנָקֵט הָנֵי תְּרֵין דְּחוּץ כּוּ' טְפֵי מִכָּל הָנֵי דְּתָנֵי בָּרִישָׁא דְּמוֹעֲלִין בְּהֶן, דְּהָנֵי תְּרֵי אַתַּקּוּשׁ אַהֲדָדֵי וּמַחַד קְרָא נָפְקֵי מִזְּאֵם הֵאָכֵל יֵאָכֵל. רַשִׁ"י:

ח **וְשֶׁקִּבְּלוּ כּוּ**'. וְהוּא הַדִּין נַמִּי לְהָא דְּתָנֵי בָּרִישָׁא:

משנה ב

ט דַּהֲוֵי כְּמוֹ שֶׁלֹּא נִזְרַק עֲלֵיהֶם הַדָּם וְלֹא קָרְבוּ כָּל מַתִּירָיו. וּמִשּׁוּם נוֹתָר, דְּאֵין נוֹתָר אֶלָּא בַּבָּשָׂר הָרָאוּי לֵאָכֵילָה בְּתוֹךְ זְמַנּוֹ. וּמִשּׁוּם טֻמְאַת הַגּוּף כִּדְאָמְרִינַן בִּמְנָחוֹת הַנִּתָּר לַטָּהוֹרִין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם טֻמְאָה וְשֶׁאֵינוֹ כוּ' אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם טֻמְאָה. וְיָלְפִינַן לְהוּ מִקְּרָא. רַשִׁ"י. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

י וְלֹא לְמִשְׂרְיֵהּ לַאֲכִילָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסוֹף פִּרְקִין:

יא כְּגוֹן שֶׁשָּׁחֲטוּ שְׁנֵי כֹּהֲנִים כְּאֶחָד. רַשִׁ"י:

משנה ג

יב וּצְרִיכֵי, דְּאִי אִתְמַר בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים הֲוָה אֲמִינָא בְּהָא קָאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כוּ'. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

יג **מוֹעֲלִין כו'**. וְאַף עַל גַּב דְּאִיתַּנְהוּ אַבְּרַאי. דְּאִי הֲדַר עַיְּלִינְהוּ, כֻּלֵּי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יד וְנִרְאֶה מֵהָרַמְבַּ"ם דְּאֵין צָרִיךְ כָּאן יָצָא מִקְצָת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טו **וְחַיָּבִין כו'**. נִרְאֶה לִי דְּלָא עָדִיף מִבָּשָׂר הַיּוֹצֵא, דְּלֹא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דִּזְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַאֲכִילָה. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ד

טז לְפִי שֶׁקְּדֻשִּׁים הַנֶּאֱמָרִים כָּאן הֵן הַחַטָּאת וְהָאָשָׁם שֶׁאוֹכְלִים אוֹתָן הַכֹּהֲנִים. אֲבָל הָעוֹלָה מוֹעֶלִין בִּבְשָׂרָהּ וַאֲפִלּוּ לְאַחַר זְרִיקָה. הָרַמְבַּ"ם:

יז **וְאֵין כו'**. וְאַף עַל גַּב דְּאַף קֹדֶם זְרִיקָה אֵין בּוֹ מְעִילָה, קָתָנֵי לְמֵידַק הָא אִסּוּרָא אִיכָּא וּמַיְרֵי בְּיוֹצֵא. וּלְמֵימְרָא דְּלָא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דִּזְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא לְהַתִּירוֹ בַּאֲכִילָה. גְּמָרָא:

פרק ב

משנה א

א **חַטַּאת כו'**. עַד הַשְּׁתָּא אַיְרֵי בְּדִין פְּסוּלֵי קָדָשִׁים מָתַי יִמְעֲלוּ בָהֶם. וּמִכָּאן וָאֵילָךְ אַיְרֵי בִּכְשֵׁרִים. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ב **מִשֶּׁהַקְדָּשָׁה**. בַּפֶּה, אֲפִלּוּ אִם נֶהֱנָה מִמֶּנָּה מֵחַיִּים, כְּגוֹן שֶׁמְּכָרָהּ דְּהוֹצִיאָהּ לְחֻלִּין. רַשִׁ"י:

ג **הַכְשָׁרָה**. כָּל מַה שֶּׁאָמַר בְּזֶה הַפֶּרֶק הֶכְשֵׁר, רָצָה לוֹמַר הֶכְנָה לַדְּבָרִים שֶׁעֲתִידִים לִזְכֹּר אוֹתָם, לֹא עִנְיַן הֶכְשֵׁר טֻמְאָה הַנִּזְכָּר בְּכָל מָקוֹם. וְדַע זֶה, וְלֹא יַטְעֶךָ שִׁתּוּף הָעִנְיָן. הָרַמְבַּ"ם:

ד **וּבְלִינָה**. בְּלִינַת דָּם בִּשְׁקִיעַת הַחַמָּה, אִי נַמִּי בְּלִינַת בָּשָׂר לְיוֹם וְלַיְלָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב. וְלֹא קָתָנֵי וּבְיוֹצֵא, דְּמַתְנִיתִין רַבִּי עֲקִיבָא הִיא וּלְדִידֵיהּ הַזָּיָה מַהֲנֵי לֵיהּ לַיּוֹצֵא, וּמִדְּלֹא פָּסֵיק לֵיהּ לֹא קָתָנֵי:

ה **וְאֵין כו'**. לְפִי שֶׁאֵין בְּחַטַּאת הָעוֹף אֲמוּרִים רַק כֻּלָּהּ לַכֹּהֲנִים כִּבְשַׂר חַטָּאת. הָרַמְבַּ"ם. וְעַיֵּן סוֹף פִּרְקִין דִּלְעֵיל:

משנה ב

ו וְשׁוּב כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ אֵין מוֹעֲלִין בּוֹ. רַשִׁ"י. כְּלוֹמַר דְּלֹא אִקְרוּ עוֹד קָדְשֵׁי ה'. וְעַד שֶׁתֵּצֵא, עַד שֶׁתֵּרָאֶה. גְּמָרָא. פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י אַחַר שֶׁהֵרִים כו' אוֹתוֹ הַנִּשְׁאָר רָאוּי וְעוֹמֵד לְהוֹצָאַת הַדֶּשֶׁן:

משנה ג

ז וְהוּא הַדִּין בִּשְׁאָר הָעֲבוֹדוֹת:

ח **שֶׁיִּתַּךְ**. גָּזוּר מִן תּוֹךְ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר עַד שֶׁיֵּעָשֶׂה הַבָּשָׂר חָלוּל וְיִתְהַפְּכוּ חֲלָקָיו בָּאֵשׁ עַד שֶׁיִּדְמֶה לִסְפוֹג הַיָּם. וְעִנְיָן זֶה יִהְיֶה בַּבָּשָׂר אַחַר שֶׁיִּשָּׁרֵף לְגַמְרֵי. הָרַמְבַּ"ם. וְעַיֵּן סוֹף פֶּרֶק י"ב דִּזְבָחִים. וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּכָאן גָּרַס שֶׁיִּתֵּךְ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ט וַהֲרֵי תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן שֶׁנַּעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ וְיֵשׁ בּוֹ מְעִילָה כוּ', מִשּׁוּם דַּהֲווּ תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן וְעָגְלָה עֲרוּפָה שְׁנֵי כְתוּבִין הַבָּאִין כְּאֶחָד וְאֵין מְלַמְּדִין. וּלְמַאן דְּאָמַר מְלַמְּדִים, תְּרֵי מְעוּטֵי הָעֲרוּפָה (הֵ"א קַמַּיְתָא) וְשָׁמוֹ (וי"ו בַּתְרָאֵי), הֲנֵי אֵין מִידֵי אַחֲרִינֵי לֹא. גְּמָרָא:

משנה ד

י הָרַמְבַּ"ם. וּלְעֵיל מִשְׁנָה ב' כָּתַב עַד שֶׁתִּנָּטֵל מֵאֵפֶר. וְכֵן פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י כוּ'. וּפְלֶגְתָּא דְּרַב וְרַב יוֹחָנָן הִיא. וְהָרַמְבַּ"ם מְפָרֵשׁ כְּרַב יוֹחָנָן, וְרַשִׁ"י מְפָרֵשׁ כְּרַב, וְהָרַ"ב תָּפַס שְׁנֵיהֶן וְלֹא דָק:

יא **שֶׁיֵּצֵא**. מוֹסֵב עַל הַבָּשָׂר שֶׁהוּא לְשׁוֹן זָכָר. וְהָרַ"ב הֶעְתִּיק עַד שֶׁתֵּצֵא, וּמוֹסֵב עַל הָעוֹלָה שֶׁהִיא לְשׁוֹן נְקֵבָה, כְּדִכְתִיב וְנִתַּח אוֹתָהּ לְנְתָחֶיהָ [וַיִּקְרָא א]:

משנה ו

יב רַשִׁ"י. אֲבָל הַתּוֹסְפוֹת כָּתְבוּ דְּשַׁפִּיר גָּרְסִינַן דְּמִדְּקָתָנֵי קְרָמוּ בַּתַּנּוּר הַכְשִׁרוּ לִפָּסֵל כוּ', אִלְּמָא דְּאִית לֵיהּ דְּתַנּוּר מְקַדֵּשׁ, אִם כֵּן עַל כָּרְחָךְ לִינָה פְּסָלָה וְנֶאֱפוֹת בְּשַׁבָּת. וְהָא דְּתָנַן בְּסוֹף פֶּרֶק י"א דִּמְנָחוֹת דְּנֶאֱפוֹת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, אִית לֵיהּ דְּתַנּוּר אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יג **הַזָּבַח**. דִּשְׁחִיטַת הַכְּבָשִׂים מְקַדֵּשְׁתָן וּמְפַגֵּלְתָן, כִּדְאִיתָא בְּמִשְׁנָה ב' פֶּרֶק ב' דִּמְנָחוֹת:

יד **וְאֵין כוּ'**. פֵּרְשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּכֵיוָן שֶׁאֵינָן גּוּף הַזָּבַח לֵיכָּא לְפָרוּשֵׁי כְּמוֹ בְּאֵינָךְ דְּאֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, הָא אִסּוּרָא אִיכָּא, וּבְיוֹצֵא וְאַלִּיבָּא דְּרַבִּי עֲקִיבָא. וְכֵן צָרִיךְ לוֹמַר בְּלֶחֶם הַפָּנִים:

משנה ז

טו **פִּגּוּל**. שֶׁאִם חָשַׁב בִּשְׁעַת הַקְטָרַת הַבְּזִיכִין הֲרֵינִי מַקְטִיר עַל מָנַת לֶאֱכֹל חוּץ לִזְמַנּוֹ, הֵקֵבַע הַלֶּחֶם בְּפִגּוּל, דְּכִי הֵיכִי דְּזִרִיקַת דָּם בִּבְהֵמָה כוּ':

משנה ט

טז **בַּכְּלִי**. לֹא נָקַט בַּכְּלִי מִשּׁוּם קֻמָּץ, דְּמַעִקָּרָא נַמִּי קֹדֶם שֶׁנִּתַּן הַקֻּמָּץ בַּכְּלִי לְקַדְּשׁוֹ, הֻכְשַׁר לְפָסֵל בְּטָבוּל יוֹם מִשֶּׁקִּדְּשׁוּ בִּכְלִי רִאשׁוֹן עִם כָּל הַמִּנְחָה כֻּלָּהּ קֹדֶם שֶׁקֻּמַּץ. אֶלָּא אַגַּב הָנָךְ דִּלְעֵיל נָקַט לֵיהּ. תּוֹסְפוֹת:

יז לֹא לַמִּזְבֵּחַ בִּלְבַד, דְּפָרִים הַנִּשְׂרָפִים עַד שֶׁיִּתֵּךְ הַבָּשָׂר בְּבֵית הַדֶּשֶׁן מוֹעֲלִין בָּהֶן. וְאִם כֵּן נִתַּר בְּשָׂרָן וְעוֹרָן לְבֵית הַדֶּשֶׁן נַמִּי. וּלְשׁוֹן רַשִׁ"י עוֹלַת הָעוֹף וְעוֹלַת הַבְּהֵמָה שֶׁדָּמָן כוּ':

יח וְכִי יֵשׁ נוֹגֵעַ שֶׁהוּא חַיָּב. אֶלָּא בְּכָל הַקָּדָשִׁים הָרְאוּיִם לְקָרֵב. וְהוּא מְשֻׁקָּדָשׁ בִּכְלִי, שֶׁאָכַל בְּטֻמְאָה הוּא מְדַבֵּר. גְּמָרָא:

פרק ג

משנה א

א וְהָתָם תָּנֵי לַהּ מְשׁוּם תְּמוּרָה. וְהָכָא מִשּׁוּם מְעִילָה. גְּמָרָא:

משנה ב

ב לָאו דַּוְקָא דַּאֲפִלּוּ אָמַר אֵלּוּ לְחוֹבָתִי מְפֹרָשִׁין הֵן כְּמוֹ שָׁתְּנַן בְּמִשְׁנָה ד' פֶּרֶק ד' דְּנָזִיר:

ג **לֹא נֶהֱנִין**. מִדְּרַבָּנָן. אוֹ שֶׁמָּא דַּאֲפִלּוּ מִדְּאוֹרַיְתָא אָסוּר דְּקָיְמָא לִשְׁלָמִים. מִידֵּי דַּהֲוָה אַשְׁלָמִים מֵחַיִּים דְּנָהֲי דְּמְעִילָה לֵיכָּא אִסּוּרָא דְאוֹרַיְתָא אִיכָּא. תּוֹסָפוֹת:

ד רַשִׁ"י. וּלְפִי זֶה כְּשֶׁנֶּהֱנָה בְּכֻלָּן מָעַל, וּמַתְנִיתִין סְתָמָא תְּנַן וְלֹא מוֹעֲלִין דְּמַשְׁמַע דְּאֵין כָּאן מְעִילָה כְּלָל, וְכֵן הָא דְּתְנַן מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִין לָבֹא כֻּלָּן שְׁלָמִים מַשְׁמַע דִּבְכֻלָּן בְּיַחַד רָאוּי לָבֹא שְׁלָמִים. לָכֵן נִרְאֶה כְּפֵרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת שֶׁפֵּרְשׁוּ דְּכֵיוָן דְּלָא פֵּרֵשׁ, אִם יִרְצֶה יָבִיא כָּל הַמָּעוֹת לִשְׁלָמִים. כְּלוֹמַר וְהַשְׁאָר יָבִיא מִבֵּיתוֹ. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ה **לִנְדָבָה**. בַּגְּמָרָא פָּרִיךְ, וְהָלֹא דְּמֵי חַטָּאת (וּשְׁלָמִים. תּוֹסָפוֹת) מְעֹרָבִין בָּהֶן. וּמְשָׁנֵי הֲלָכָה הוּא בְּנָזִיר. פֵּרְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת הֲלָכָה לְמשֶׁה הוּא דְּסָתוּמִים יִפְלוּ לִנְדָבָה. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ג

ו וְהוּא לְשׁוֹן אֲרָמִית תְּסֻכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי [תְּהִלִּים קלט], אַשְׁתִּית לִי. וְגִידִים תְּשׂוֹכְכֵנִי [אִיּוֹב י], וְגִידַיָּא אַשְׁתֵּתַנִי:

משנה ד

ז הָכִי יָלֵיף לְהוּ בַּגְּמָרָא מִקְּרָא:

ח דְּאִי אֵפֶר כִּירָתוֹ מַאי בְּתְחִלָּה, וְהַתּוֹסָפוֹת כָּתְבוּ דְּאֵפֶר כִּירָתוֹ פְּשִׁיטָא, דְּאַטּוּ גָּרַע מִמַּקְדִּישׁ וָבֶל אַשְׁפָּתוֹ דִּלְקַמָּן. דְּהָא וַדַּאי דְּהַכֹּל יָכוֹל אָדָם לְהַקְדִּישׁ לְבֶדֶק הַבַּיִת:

ט קָשֶׁה לִי דְּאִם כֵּן כָּל הָנֵי דְּאֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן מְשֻׁנָּעֲשֵׂית מִצְוָתָן דִּלְעֵיל נַמִּי, וּמַאי אִרְיָא בְּדִשּׁוּן דַּוְקָא. וְהַתּוֹסָפוֹת כָּתְבוּ דְּמַיְרֵי בְּאָדָם שֶׁנָּטַל מֵהַדֶּשֶׁן לְאַחַר שֶׁהוּרְמָה וְהֻקְדִּישָׁהּ מוֹעֲלִין בָּהּ מִן הַתּוֹרָה. וְהָרַמְבַּ"ם נִרְאֶה שֶׁמְּפָרֵשׁ בְּאֵפֶר כִּירָה. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

י נִרְאֶה לִי דְּלָא דָּק, שֶׁהַוָּה לֵיהּ לְמֵימַר כְּשֶׁנָּדַר וְהֶ:

יא לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה הֻצְרַךְ לִכְתֹּב לְאַלְתַּר. תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב. וְלִי נִרְאֶה דְּקָא מַשְׁמַע לָן דַּאֲפִלּוּ אִם אַחַר שֶׁנֶּהֱנָה הֶחֱזִירָהּ לִמְקוֹמָהּ וְאִם כֵּן נוּכַל לְשַׁעֲרוֹ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דִּזְמַן מָה לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר בִּשְׁבִילוֹ, מוֹעֲלִים בּוֹ. תּוֹסָפוֹת חֲדָשִׁים:

יב וְכֵן בְּנֵי יוֹנָה שֶׁעָבַר זְמַנָּן לֹא דָמוּ לְחַטָּאת שֶׁעָבְרָה שְׁנָתָהּ דְּאָמַר בְּרֵישׁ פִּרְקִין דְּמוֹעֲלִין בּוֹ קוֹדֶם כַּפָּרָה, דְּהָתָם מִשּׁוּם דְּאָזֵיל לִרְעִיָּה וְאִית לַהּ פִּדְיוֹן, אֲבָל הָכָא אֵין לְעוֹפוֹת פִּדְיוֹן וְלֹא אִקְרוּ קָדְשֵׁי ה'. תּוֹסָפוֹת:

יג דְּתַמּוּת וְזַכְרוּת בִּבְהֵמָה וְאֵין תַּמּוּת וְזַכְרוּת בְּעוֹפוֹת:

משנה ה

יד אַף עַל גַּב דְּדָרְשִׁינַן בִּפְסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁין בָּשָׂר וְלֹא חֵלֶב. תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב. פֵּרוּשׁ אַף דְּחֵלֶב אָסוּר, לֹא הָוֵי קָדְשֵׁי ה'. וְעוֹד כֵּיוָן דְּאֵין חַיּוּת הַבְּהֵמָה תָּלוּי בּוֹ דְּלָהֲוֵי חֻשּׁוּב כְּגוֹן הַבְּהֵמָה לְמָעֹל בָּהּ. תּוֹסָפוֹת. תּוֹסָפוֹת חֲדָשִׁים:

משנה ו

טו לַעֲשׂוֹת בּוֹ טִיט:

טז שֶׁהֲרֵי הַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם לֹא הָיוּ רוֹחֲצִים אֶלָּא בְּאַמַּת הַמַּיִם שֶׁבָּעֲזָרָה. תּוֹסָפוֹת:

יז וּבוֹר הַיְנוּ מַיִם מְכֻנָּסִים:

יח דְּשׁוֹבָךְ שָׁוֶה הַרְבֵּה, וְאֵין עוֹקְרִין אֲבָנָיו לָשׁוּם אוֹתוֹ בְּבֶדֶק הַבַּיִת. תּוֹסָפוֹת. וְכֵן כָּתַב הָרַשְׁבַּ"ם. וְכָתַב עוֹד דְּכָל הָנֵי דְּתָנֵי וְלֹא לְבֶדֶק הַבַּיִת, אַמַּה שֶׁבְּתוֹכָהּ קָאֵי:

יט וְדִבְרֵי תֵּימָהּ הֵן, דְּוַדַּאי דִּבְכוּרִים לַמִּזְבֵּחַ נַמִּי לֹא הָווּ, שֶׁהֵן מְמַתְּנוֹת כְּהֲנָה. וְעוֹד מַאי בִּכּוּרִים שָׁיְכָא בְּשֶׁל הֶקְדֵּשׁ, דְּלֹא חִיְּבָה הַתּוֹרָה אֶלָּא בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ. וְרַשִׁ"י פֵּרֵשׁ דְּהַאי אִילָן גֶּפֶן הוּא דְּרָאוּי לְמִזְבֵּחַ לְנִסּוּךְ הַיַּיִן. וְהַתּוֹסָפוֹת הוֹסִיפוּ זַיִת דְּרָאוּי לְשֶׁמֶן לְמְנָחוֹת. וְאֵין רָאוּיָה לְבֶדֶק הַבַּיִת, דַּעֲצֵי גֶּפֶן דַּקִּין הֵן, אִי נַמִּי דְּאִם כֵּן הָיָה פּוֹחֵת דָּמָיו. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

כ **בָּהֶם**. פֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ תָּם שֶׁעָקַר חוּלְיָא וְנָהֲנָה מִמֶּנָּה דַּהֲוֵי תְּלוּשׁ. דְּהָא אָמְרִינַן לְקַמָּן בַּבְּרִיתָא דְּאֵין מְעִילָה בִּמְחֻבָּר. תּוֹסָפוֹת:

כא וְלֹא אָמְרִינַן דְּתִתְקַנֶּה חֲצַר הֶקְדֵּשׁ כְּמוֹ חֲצַר הֶדְיוֹט, דְּחָצֵר מִשּׁוּם יָד אִתְרַבַּאי וְלֹא מָצִינוּ יָד לְהֶקְדֵּשׁ. תּוֹסָפוֹת. וְקָשֶׁה דִּלְקַנֵּי מִטַּעַם שְׁלִיחוּת דְּהָנֵי כָּהֲנֵי שְׁלוּחֵי שָׁמַיִם הֵם כוּ', וְעוֹד קָשֶׁה דְּמַאי שְׁנָא מִבֵּיצַת תַּרְנְגֹלֶת וַחֲלֵב חֲמוֹרָה דִּלְעֵיל. וּמֵיהוּ בָּזֶה יֵשׁ לוֹמַר דְּאֵין הָכִי נַמִּי דְּמַתְנִיתִין דִּלְעֵיל דְּלֹא כִּי הַאי תַּנָּא, וְהַיְנוּ דִּבְבָבָא בַתְרָא דַּף ע"ט גָּרַס בָּהּ דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

כב וּלְשׁוֹן רַשִׁ"י שֶׁמַּתְנִין קֹדֶם לָכֵן עַל מְנָת כֵּן אֲנִי מַכְנִיס נְקֵבָה זוֹ לַדִּיר לְהִתְעַשֵּׂר שֶׁאִם תֵּקְדֵּשׁ כוּ', וְשֶׁמַּעְתִּי דִּלְהָכִי מַהֲנֵי תְּנָאָה הוֹאִיל וְיכוֹלִין לְעַכֵּב שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס נְקֵבָה זוֹ לַדִּיר עַד לְאַחַר זְמַן, הִלְכָּךְ מַהֲנֵי תְּנָאָה וְהָוֵי כִּנְדָבָה. וּלְהָכִי קָרֵי לְהוּ אֲחֵרִים, שֶׁאֵינָן מַחְמִירִין עֲלֵיהֶן כְּרָאוּי. וְכֵן נַמִּי בְּוֹלֵד מֻקְדָּשִׁים לֹא הָיוּ מַקְדִּישִׁין חֵלֶב הָאֵם:

כג מִטַּעַם שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת דְּלִישָׁנָא לֹא מַשְׁמַע הָכִי וַהֲוָה לֵיהּ לְמֵימַר וַאֲחֵרִים מַתְנִים בְּכָךְ כוּ'. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כד מַשְׁמַע דְּמִדְּרַבָּנָן הוּא. וְקָשֶׁה, דְּבַגְּמָרָא יָלְפִינַן לֵיהּ מִקְּרָא. וְהַתּוֹסָפוֹת הִקְשׁוּ עוֹד לָמָּה לִי קְרָא דְּפִשִׁיטָא דְּאָסוּר דַּחֲלֵב הַמֻּקְדָּשִׁין לֹא נֶהֱנִין. וְעוֹד מַאי וַאֲחֵרִים כוּ' וּמַה נְּדָבָה הִיא זֹאת וְכִי הַהֶקְדֵּשׁ נֶהֱנֶה מִנְּדָבָתָהּ. לְכָךְ נִרְאֶה כוּ' דְּמֵירֵי בְּוַלָּדוֹת שֶׁיָּלְדוּ אַחַר שֶׁנַּעֲשׂוּ הֶקְדֵּשׁ וְהַוְּלָדוֹת קָדְשִׁים הֵן, וְאַף עַל פִּי כֵן אָסוּר לַהֲנִיקָן מִיָּלְפוּתָא דְּקָרָא. וְנִיחָא גַּם כֵּן נְדָבַת הָאֲחֵרִים. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כה **הֶקְדֵּשׁ**. דְּכֻלָּם רַעֲךָ אָמַר רַחֲמָנָא וְלֹא כֻּלָּם שֶׁל הֶקְדֵּשׁ. רַשִׁ"י:

כו הָרַמְבַּ"ם. וְרַשִׁ"י פֵּרֵשׁ מִשּׁוּם דְּעִנְיָנָא כֻּלַּהּ בְּחֻלִּין קְמַיְרֵי:

משנה ז

כז וְאִם תֹּאמַר וְלִתְנֵי אִידִי וְאִידִי תּוֹךְ שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה וְלִתְנֵי סֵיפָא מוֹעָלִין. אִי נַמִּי אִידִי וְאִידִי אַחַר שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה וְלִתְנֵי בָּרִישָׁא מוֹעָלִין. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּתָנָא הָכִי לְאַשְׁמְעִינַן דִּבְתַרְוַיְהוּ בֵּין בְּתוֹךְ שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה בֵּין חוּץ לְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעָלִין. תּוֹסָפוֹת:

כח דְּמִשֻּׁזְקְפוּהָ דְּנַעֲשֵׂית מִצְוָתָהּ נֶהֱנִין מִמֶּנָּה. רַשִׁ"י:

כט **זְקֵנִים**. שֶׁלֹּא יָכְלוּ לִטְרֹחַ אַחַר עֲרֵבָה. אִי נַמִּי לַחֲשִׁיבוּתָם הֻרְשׁוּ לִקַּח:

ל קָסָבַר מִצְוֹת לָאו לֵהָנוֹת נִתְּנוּ. תּוֹסָפוֹת. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ח

לא וְאִם תֹּאמַר אַמַּאי לֹא נֶהֱנִין כֵּיוָן דְּאֵיתוּ מֵעֶלְמָא. יֵשׁ לוֹמַר דְּגָזְרִינַן דִּלְמָא אָתֵי לְאַחְלוּפֵי בְּקִנִּים הַמְחֻבָּרִין בָּאִילָן. תּוֹסָפוֹת:

לב וְיֵשׁ לִתְמֹהַּ מַאי שְׁנָא מִשֶּׁל הֶקְדֵּשׁ דְּאֵין נֶהֱנִין. וּבַגְּמָרָא מַאי יַתִּיז, אֶפְרוֹחִים. וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ם יַתִּיז בְּקִנָּה רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיְּנִיס הָאֶפְרוֹחִים וְאָז יִקַּח אוֹתָם, וּמִכָּל מָקוֹם הִתִּיר הַקֵּן בָּאֲשֵׁרָה. אֲבָל הַתּוֹסָפוֹת כָּתְבוּ דַּאֲסוּרָה כְּמוֹ בְּשֶׁל הֶקְדֵּשׁ כוּ', וְהָא דְּתָנֵי יַתִּיז בַּקִּנָּה לְאַשְׁמְעִינַן דְּאַף עַל גַּב דַּהֲוֵי דָּבָר מָאוּס אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרֵי. וְרַשִׁ"י פֵּרֵשׁ דִּילְהָכִי שָׁרֵי בַּאֲשֵׁרָה, דְּלֵיכָּא לְמִגְזַר, מִשּׁוּם דִּבְדִילֵי מִנַּיהּ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

לג **לֹא כוּ'**. לְפִי שֶׁהַגְּזֵרָה לֹא קָנוּ וְהִקְדִּישׁוּ אֶלָּא דָּבָר הַצָּרִיךְ לַבְּנְיָן. וְלֹא שִׁפּוּי וּנְבִיָּה. רַשִׁ"י:

לד הָרַמְבַּ"ם כָּתַב נִמְיָה הֵם הַחֲלָקִים הַקְּשׁוּרִים שֶׁיֵּשׁ בָּעֵצִים הַנִּתָּזִים בִּשְׁעַת הַנִּגּוּר וְהַהַחְלָקָה כְּשֶׁמְּנַגְּרִים וּמַחֲלִיקִין אוֹתוֹ יִשְׁאֵר מְקוֹמָן כְּמִין גֻּמָּא בָּעֵץ. וּמִקְצָת הַנּוֹסְחָאוֹת נִוְיָה, וְהָעִנְיָן אֶחָד, לְפִי שֶׁאוֹתָן הַחֲלָקִים דּוֹמֶה לְנָוֶה עוֹמֶדֶת בִּפְנֵי עַצְמָהּ בְּתוֹךְ הָעֵץ:

פרק ד

משנה א

א אֲבָל בִּזְבָחִים דַּף ק"ט כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת דְּאֵין לְפָרֵשׁ לְהִתְחַיֵּב בַּחוּץ. דְּהָא לֹא תְנַן אֶלָּא עוֹלָה וְאָמוּרִין, אֲבָל חֻמְשָׁה דְּבָרִים לֹא, דְּאַף עַל גַּב דְּמִחַיְּבוּ בַּחוּץ הָנֵי מִלֵּי בִּפְנֵי עַצְמוֹ, אֲבָל אִצְטְרוֹפֵי לֹא כוּ'. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ב כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת דְּאֵין לְפָרֵשׁ לְעִנְיַן מַחֲשֶׁבֶת פִּגּוּל, דְּהָא אֵין אֲכִילָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִים. אֶלָּא מַיְרֵי לְעִנְיַן אֲכִילָה דְּמַחַיַּב הָאוֹכֵל מִשּׁוּם פִּגּוּל. וְאִי מֵרֵישָׁא דְּקָתָנֵי קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ מִצְטָרְפִין, הָוָה אֲמֵינָא בְּמִין אֶחָד. קָא מַשְׁמַע לָן אֲפִלּוּ בִּשְׁנֵי מִינִין כוּ'. וּקְצָת תֵּימַהּ דִּלֹא תָּנֵי חֻמְשָׁה דְּבָרִים בִּשְׁלָמִים, וְיֵשׁ לוֹמַר מִשּׁוּם דְּאֵיְרֵי נַמִּי בִּמְעִילָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ג

ג דְּאֵין אִסּוּר חָל עַל אִסּוּר:

ד כִּדְלִילְיף לֵיהּ בַּגְּמָרָא מִקְּרָא. וּשְׁאָר שְׁרָצִים כְּגוֹן הַצְּפַרְדֵּעַ וְהַנָּחָשׁ וְהָעַקְרָב וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן אַף עַל פִּי שֶׁהֵן אֲסוּרִים בַּאֲכִילָה הֲרֵי הֵם טְהוֹרִים מִכְּלוּם וַאֲפִלּוּ כָּאֲכָלִין טְמֵאִין אֵינָן. הָרַמְבַּ"ם:

ה וְהַאי קְרָא מְיֻתָּר הוּא לִדְרָשָׁא לְמִדְרַשׁ בֵּיהּ הָכִי, דְּהָא כְתִיב קְרָא אַחֲרִינָא אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם. רַשְׁ"י:

משנה ד

ו **אֵין כוּ'**. פֵּרוּשׁ לְטֻמְאָה. וּבַגְּמָרָא, לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְטֻמְאַת הַיָּדַיִם, אֲבָל לְעִנְיַן אֲכִילָה מִצְטָרְפִים. דְּתַנְיָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הוּא [שְׁמוֹת כט], כָּל שֶׁבַּקֹּדֶשׁ פָּסוּל, בָּא הַכָּתוּב לִתֵּן לֹא תַעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ. וּפֵרַשׁ רַשְׁ"י לְטֻמְאַת יָדַיִם שֶׁגָּזְרוּ בְנוֹתָר וּפִגּוּל שֶׁמְּטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם מִשּׁוּם חַשְׁדֵי כְהֲנָה, אוֹ מִשּׁוּם עֲצֵלֵי כְהֲנָה. וְכֵיוָן דְּגָזְרָה דְרַבָּנָן הוּא אֵינָן מִצְטָרְפִין דַּהֲוָה לֵיהּ גְּזֵרָה לְגְזֵרָה. אֲבָל לְעִנְיַן אֲכִילָה אִי אִיכָּא פָּחוֹת מִכַּזַּיִת פִּגּוּל וְנוֹתָר מַשְׁלִים לְכַזַּיִת חַיָּבִים עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל, וְאִי רֹב דְּנוֹתָר כוּ' חַיָּבִים עָלָיו מִשּׁוּם נוֹתָר. וְאָמַר לִי רַבִּי דְּאִי הֲוָה חֲצִי זַיִת מִזֶּה וַחֲצִי כוּ' מִצְטָרְפִין לְחַיֵּב מִשּׁוּם נוֹתָר וּמִשּׁוּם פִּגּוּל. עַד כָּאן. וְנִרְאֶה לִי דְּלֹא לְחַיְּבוּ בִּשְׁתַּיִם, שֶׁאִם כֵּן אַתָּה מְחַיְּבוֹ עַל פָּחוֹת מִכְּשִׁעוּר, אֶלָּא לְעִנְיַן מַלְקוֹת לְחַיְּבוֹ אִם הִתְרָה בּוֹ מִשּׁוּם נוֹתָר אוֹ מִשּׁוּם פִּגּוּל:

ז **מִפְּנֵי כוּ'**. אֵין זֶה עִקַּר הַטַּעַם, דְּהָא אָמַרַן דִּלְעִנְיַן אֲכִילָה מִצְטָרְפִין וּמִשֵּׁם אֶחָד נִפְקָא וּלְטֻמְאַת יָדַיִם הוּא דְּאֵין מִצְטָרְפִין, וְעִקַּר טֻמְאָה זוֹ אֵינָהּ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, וְאִם כֵּן מַאי מִפְּנֵי שֶׁהֵם שְׁנֵי שֵׁמוֹת. אֶלָּא טַעֲמָא כִּדְכָתַב רַשְׁ"י דְּלֹא גָּזְרִינַן גְּזֵרָה לְגְזֵרָה כוּ', וְיֵשׁ לוֹמַר דִּלְפִי

שֶׁנִּמְצָא כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁגָּזְרוּ שְׁתֵּי הַגְּזֵרוֹת כְּאַחַת תָּנֵי מִפְּנֵי כוּ', כְּלוֹמַר וּלְפִיכָךְ לֹא רָצוּ לְגָזֹר כְּאַחַת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ח **מִצְטָרְפִים**. תַּנְיָא רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מַה טַּעַם כוּ' מִי גָּרַם לַשֵּׁנִי לָאו רִאשׁוֹן. וְכֵיוָן דְּמִכֹּחַ רִאשׁוֹן אָתֵי לֵיהּ טֻמְאָה, הָוֵי כִּי רִאשׁוֹן, וּלְהָכִי מִצְטָרְפִין:

משנה ה

ט וְכָמוֹהָ בְּלֹא קְלִפְתָּהּ:

י **כָּל כוּ'**. וּבְפֶרֶק י' דְּמַקְוָאוֹת מִשְׁנָה ז' מְפָרֵשׁ הַר"ב דַּוְקָא הַשְּׁבִעָה מַשְׁקִין:

יא **וּבִמְלֹא כוּ'**. וְהַר"ב הֶעְתִּיק וְכִמְלֹא. וְעַיֵּן פֶּרֶק ח' דְּיוֹמָא מִשְׁנָה ב':

משנה ו

יב וְתֵימַהּ דִּבְמִשְׁנָה ג' פֵּרֵשׁ הָרַ"ב כָּל הַנִּבְלוֹת מִצְטָרְפוֹת לְטֻמְאָה אֲבָל לֹא לְמַלְקוֹת לְפִי שֶׁהֵן שְׁנֵי שֵׁמוֹת. וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּמַתְנִיתִין דְּהָכָא פְּלִיגָא. עַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יג וְלִכְאוֹרָה לַפֵּרוּשׁ הָרִאשׁוֹן אֵין צָרִיךְ לוֹמַר דְּאֵינָן מִצְטָרְפוֹת לְלִקּוֹת, כֵּיוָן שֶׁהֵם שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּדִתְנַן בְּמִשְׁנָה ג'. אֶלָּא דְּבַגְּמָרָא אִפְּכָא שָׁמְעִינַן דְּפָרִיךְ וּמִי צָרִיךְ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן לְצָרוֹפֵי וְהָתַנְיָא רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל שֶׁהוּא לִמְכֹּר, וּמִשְּׁנֵי תָּנֵי אֵין צָרִיךְ לְצָרֵף:

יד וְתֵימַהּ דִּלְעֵיל נַמִּי שֶׁהֵם שָׁוִים בְּדָבָר אֶחָד וְאַף עַל פִּי כֵן אֵינָן מִצְטָרְפִין. וְהָרַמְבַּ"ם מְסַיֵּם שֶׁאָנוּ חוֹשְׁשִׁין לְהַשְׁוָוֹת הַשִּׁעוּר לְטֻמְאָה בִּדְבָרִים שֶׁמְּטַמְּאִין לֹא בִּדְבָרִים שֶׁמְּטַמְּאִים. וּלְשׁוֹן רַשְׁ"י הַמְקַצֵּעַ מִכָּלְן יַחַד שֶׁחִבֵּר קְצוּעֵיהֶן שֶׁקְּצָץ כָּל הַמִּינִין וְעָשָׂה מֵהֶן טֶפַח עַל טֶפַח וּתְפָרָן יַחַד. וְכֵן פֵּרֵשׁ רַשְׁ"י כָּאן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה

משנה א

א **שֶׁיִּפְגֹּם כוּ'**. יְלִפִּינַן לְהוּ בַּגְּמָרָא מִקְרָא:

ב **קָטְלָא כוּ'**. אוֹרְחָא דְּמִלְתָא נָקֵט, שֶׁדֶּרֶךְ הַנָּשִׁים לְהִתְקַשֵּׁט וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשֶׁל זָהָב, וְדֶרֶךְ הָאֲנָשִׁים לְהִתְלַבֵּשׁ בְּחָלוּק וְטַלִּית וְלַעֲשׂוֹת מְלָאכָה:

ג וְכֵיוָן שֶׁפְּגָמָהּ הִכְחִישָׁהּ וּפְחֵת מִדָּמֶיהָ. רַשְׁ"י:

ד **מָעַל**. וּמְעִילָה זוֹ מִדִּבְרֵיהֶם. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ב

ה וּמִלִּישָׁנָא דְּמַתְנִיתִין מַשְׁמַע שֶׁנֶּהֱנָה בְּשָׁעָה שֶׁפָּגַם. וּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם, כְּגוֹן שֶׁקָּרַע קְצָת מִבֶּגֶד הֶקְדֵּשׁ וְנָתַן אוֹתָהּ חֲתִיכָה שֶׁקָּרַע בְּבִגְדוֹ וְנִתְקַשֵּׁט בּוֹ וְנֶהֱנָה מִמֶּנּוּ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה

בְּתַכְשִׁיטוֹ וְלֹא פָּגַם בַּחֲתִיכָה שׁוּם דָּבָר אֲבָל פָּגַם בִּבְגָד הַהֶקְדֵּשׁ שֶׁקָּרַע מִמֶּנּוּ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה, הֲרֵי זֶה נֶהֱנָה וּפָגַם. אֲבָל הַדָּבָר שֶׁפָּגַם לֹא נֶהֱנָה בְּאוֹתוֹ הַפְּגָם עַצְמוֹ:

י לְשׁוֹן רַשׁ"י, וְהָכָא מַיְרֵי בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פְּגָם:

משנה ג

ז **וּכְלֵי שָׁרֵת**. גְּמָרָא, קַל וָחֹמֶר אִם אֲחֵרִים מֵבִיא לְקַדֵּשְׁתָן [וְכֵלִים מְקַדְּשִׁים], הוּא עַצְמוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן. פֵּרֵשׁ רַשׁ"י שֶׁיְּהֵא קָדוֹשׁ כָּל כָּךְ שֶׁיְּהֵא בּוֹ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל:

ח כְּרַבִּי יְהוּדָה בְּמִשְׁנָה ח' פֶּרֶק ב' דִּקְדוּשִׁין דְּסָבִירָא לֵיהּ הֶקְדֵּשׁ בְּשׁוֹגֵג מִתְחַלֵּל:

ט דְּהַשְׁתָּא יָכוֹל לְפַדּוֹתָן לְהַאֲכִיל לְאָדָם:

י וּפְלִיגִי אַתַּנָּא קַמָּא וְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּמִשְׁנָה ג' פֶּרֶק ז' דִּתְמוּרָה, וְשָׁלֹשׁ מַחְלֹקוֹת בַּדָּבָר. תּוֹסָפוֹת. וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּהַרַ"ב פָּסַק כְּרַבָּנָן דְּהָתָם וּדְהָכָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ד

יא וְאִם תֹּאמַר וּמִכָּל מָקוֹם הֲרֵי שָׁלַח בָּהּ יָד וְלִחַיֵּב, דִּשְׁלִיחוּת יָד אֵינָהּ צְרִיכָה חִסָּרוֹן אֶלָּא שֶׁיִּתְכַּוֵּן לְחַסֵּר, וְהָכָא נַמִּי קָא מְכַוֵּן לִטְלָהּ לְעַצְמוֹ. תֵּרְצוּ הַתּוֹסָפוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר שֶׁאֵין אָדָם מוֹעֵל אֶלָּא בְּמִתְכַּוֵּן לְהוֹצִיאוֹ מֵרְשׁוּת מִי שֶׁהוּא, וְהָכָא הוּא סָבַר שֶׁלּוֹ הוּא:

יב וְנִמְצָא מְחַסֵּר לַהֶקְדֵּשׁ וּפָגַמוֹ, וְעוֹד דְּהַיְנוּ שִׁנּוּי מַמָּשׁ כּוּ':

יג **מָעַל**. בְּנִתִּינַת הַמַּתָּנָה בְּטוֹבַת הֲנָאָה הַבָּאָה לוֹ. הָרַמְבַּ"ם:

יד מַשְׁמַע דְּהַיְנוּ נַמִּי פְּגָם שֶׁשִּׁנָּה אוֹתָהּ בַּבִּנְיָן כּוּ'. וְהַתּוֹסָפוֹת הִקְשׁוּ דְּהָא שִׁנּוּי הַחוֹזֵר לְבְרִיָּתוֹ לֹא הֲוֵה שִׁנּוּי. וּבְלָשׁוֹן רִאשׁוֹן פֵּרֵשׁ רַשׁ"י שֶׁפִּחֲתָהּ וַחֲתָכָהּ, וְכֵן פֵּרְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת:

טו **נָטַל כּוּ**'. קַשְׁיָא לִי הָא תּוּ לָמָּה לִי. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טז **אוֹמֵר לוֹ כּוּ**'. וְלֹא מְחַסֵּר מְשִׁיכָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן שְׁאָר אֲמָנוּת דְּמְחַסְּרָן מְשִׁיכָה. וּלְדִידָן דְּקַיְמָא לָן דְּבַר תּוֹרָה מְעוֹת קוֹנוֹת מַתְנִיתִין בְּבֵלָן נָכְרִי, וּמִשּׁוּם הָכִי דַּוְקָא בַּלָּן אֲבָל שְׁאָר אֲמָנוּת בָּעֵי מְשִׁיכָה דְּכֵיוָן דִּבְיִשְׂרָאֵל מָעוֹת קוֹנוֹת בְּנָכְרִי קוֹנָה בִּמְשִׁיכָה, דְּדָרְשִׁינַן בַּגְּמָרָא רֵישׁ פֶּרֶק ב' דִּבְכוֹרוֹת לְעָמִיתֶךָ בְּכֶסֶף, הָא לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים בִּמְשִׁיכָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ה

יז וּבַגְּמָרָא תָּנֵי אֲכִילָתוֹ וַאֲכִילַת חֲבֵרוֹ אֲפִלּוּ מִכָּאן וְעַד שָׁלֹשׁ שָׁנִים. וְהָרַמְבַּ"ם כָּתַב כֵּן גַּבֵּי הֲנָאַת עַצְמוֹ:

פרק ו

משנה א

א וְלֹא אָמְרִינַן דִּבְרֵי הָרַב וְדִבְרֵי הַתַּלְמִיד דִּבְרֵי מִי שׁוֹמְעִין. גְּמָרָא:

ב לָאו כְּלָלָא הוּא, דְּאַף בִּשְׁלִיחוּת יָד וּבְטְבִיחָה דְּנָנֵב אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שְׁלִיחַ מְחַיֵּב:
ג הַהִיא הוּא דְּדַיֵּק. וְקַשֶּׁה הָא מְעִילָה בְּשׁוֹגֵג הִיא וְאֵין שַׁיָּךְ לוֹמַר דִּבְרֵי הָרַב כּוֹ' וְלָמָּה לִי קְרָא, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָכָא מַיְרֵי אֲפִלּוּ בְּנִזְכַּר הַשָּׁלִיחַ מָעַל הַבַּעַל הַבַּיִת כּוֹ'. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:
ד **מָעַל**. אֲפִלּוּ לְרַבִּי עֲקִיבָא דְּרֵישׁ פֶּרֶק ז' דִּנְדָרִים דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּכָל דְּמִמְלִיךְ הַשָּׁלִיחַ מִקְרֵי מִינּוֹ, הָכָא מִשּׁוּם הָכִי הַשָּׁלִיחַ מָעַל כֵּיוָן דְּלֹא אִמְלִיךְ, דְּהָא בָּעֵי אִמְלוֹכֵי. גְּמָרָא:
ה **חֲתִיכָה כּוֹ'**. לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהָיוּ הַחֲתִיכוֹת מְקֻדָּשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת. אֲבָל אִם הָיוּ בְּשַׂר עוֹלָה וְכֵיוֹצֵא בּוֹ לֹא מָעַל אֶלָּא הָאוֹכֵל בִּלְבַד שֶׁהֲרֵי הוּא חַיָּב בְּאִסּוּר [אַחֵר] יָתֵר עַל הַמְּעִילָה, דְּהָאוֹכֵל בְּשַׂר הָעוֹלָה (לְבַדָּהּ) לוֹקֶה. וּבְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ אֵין שָׁלִיחַ כּוֹ' אֶלָּא בִּמְעִילָה לְבַדָּהּ שֶׁלֹּא יִתְעָרֵב עִמָּהּ אִסּוּר אַחֵר. הָרַמְבַּ"ם וְהָרַאֲבַ"ד:
ו **וְהֵם כּוֹ'**. וְלֹא עָקְרוּ דִּבְרֵי הַשָּׁלִיחַ, וְלֹא יִמְעֹל. דְּדַוְקָא שְׁלִיחַ בָּעִינַן דְּלֵימָא מִדַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא יִסְבְּרוּ הָאוֹרְחִים כְּשֶׁיֹּאמַר בִּסְתָם שֶׁלְּדַעַת בַּעַל הַבַּיִת אוֹמֵר כֵּן. אֲבָל מַה שֶּׁהֵן לוֹקְחִין יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁאָמַר שָׁלִיחַ יוֹדְעִין הֵן שֶׁעוֹשִׂין מִדַּעְתָּן וְלֹא מִדַּעַת שָׁלִיחַ. תּוֹסָפוֹת:
ז **כֻּלָּן כּוֹ'**. וּבְמַסֶּכֶת תְּרוּמוֹת פֶּרֶק ד' מִשְׁנָה ד' תְּנַן הָאוֹמֵר לִשְׁלוּחוֹ צֵא וּתְרֹם כּוֹ' אִם נִתְכַּוֵּן לְהוֹסִיף אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. מְשָׁנֵי בִּירוּשַׁלְמִי דְּגַבֵּי מְעִילָה מִשֶּׁנָּטְלוּ חֲתִיכָה רִאשׁוֹנָה נַעֲשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אֲבָל בִּתְרוּמָה עַל כָּל חִטָּה וְחִטָּה נִסְתַּיְּמָה שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, בְּתַמִּיהָה, וַהֲלֹא כְּשֶׁהוּא פוֹתֵחַ אוֹ מוֹסִיף, הַפְרָשָׁתוֹ בְּבַת אַחַת עֲשׂוּיָה, וְהָוֶה לֵיהּ מַעֲבִיר:
ח **הַחַלּוֹן**. הֶעָשׂוּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ וּלְהַנִּיחַ בּוֹ חֲפָצָיו. וְאֵינוֹ אֶלָּא חָלָל מָה בָּעֲבִי הַכֹּתֶל אֲבָל אֵינוֹ פָּתוּחַ מֵעֵבֶר לְעֵבֶר וּמְפֻלָּשׁ כְּחַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְאוֹרָה:
ט גְּמָרָא. וְקָא מַשְׁמַע לָן שֶׁזֶּה גַּם כֵּן לְעִנְיַן מְעִילָה. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ב

י מִידֵי דַּהֲוָה אַמַּעֲטָן שֶׁל זֵיתִים בְּרֵישׁ פֶּרֶק ט' דְּטָהֳרוֹת מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין טֻמְאָה מִשֶּׁיְּזִיעוּ זֵעַת הַמַּעֲטָן, הוֹאִיל וְנִיחָא לַהּ מֻכְשָׁרִים. גְּמָרָא. וּכְלוֹמַר דַּהֲוֵי מִמֵּילָא כְּמוֹ חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן דַּהֲוֵי נַמִּי כְּמִמֵּילָא כֵּיוָן דְּאֵינָן בְּנֵי שְׁלִיחוּת. עַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:
יא **מָעַל**. לְפִי שֶׁהַחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אֵינָן בְּנֵי מְעִילָה הִלְכָּךְ הֶקְדֵּשׁ לֹא יָצָא לְחֻלִּין עַד שֶׁבָּאוּ לְיַד הַחֲנָוָנִי. תּוֹסָפוֹת:
יב וְכֵן אִם נִזְכַּר הַשָּׁלִיחַ וְלֹא נִזְכַּר בַּעַל הַבַּיִת, בַּעַל הַבַּיִת מָעַל. תּוֹסָפוֹת:

משנה ג

יג **נָרוֹת**. כְּלִי חֶרֶס שֶׁמַּדְלִיקִין בּוֹ אֶת הַנֵּרוֹת. רַשִׁ"י:

משנה ד

יד **דִּינַר זָהָב**. עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה דִינָר שֶׁל כֶּסֶף, וְהֵם שֵׁשׁ סְלָעִים בְּקֵרוּב. הָרַמְבַּ"ם:

משנה ו

טו **הַכִּיס**. שֶׁאֵין מְעִילָה מִן הַסָּפֵק עַד שֶׁיּוֹצִיא הָאַחֲרוֹנָה וְדָאָז הָוֵי וַדַּאי. וְאִם תֹּאמַר וְלִבָּטֵל בְּרֵבָא. וְיֵשׁ לוֹמַר דַּהָוֵי דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין שֶׁיָּכוֹל לְחַלְּלוֹ. כֶּסֶף מִשְׁנֶה. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

טז גְּמָרָא, בְּאוֹמֵר לֹא יִפָּטֵר כִּיס זֶה מִן הַהֶקְדֵּשׁ, מַשְׁמַע שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיֹּאמַר בַּלָּשׁוֹן הַזֶּה. וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ם: